raadsvoorstel

Agendapunt 2022, nr. II-01
Zaaknummer 2039852
Te behandelen door E.S.F. Schepers-Janssen

Onderwerp: Uitgangspuntennota GGD NOG 2023

Aan de raad,

Inleiding
De GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten die de gezondheid van alle inwoners bewaakt, beschermt en bevordert. Alle deelnemende gemeenten aan deze gemeenschappelijke regeling nemen de basisproducten van de GGD af die betrekking hebben op de Publieke gezondheid. Deze taken liggen vast en worden omschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met uitzondering van de gemeente Apeldoorn nemen de overige 21 gemeenten ook de taken af die betrekking hebben op de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4 -18 jaar. De gemeenten bekostigen de basisproducten op basis van bijdragen per inwoner aan de GGD voor de publieke gezondheidszorg en voor de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast biedt de GGD aan diverse partijen op contractbasis andere (maatwerk)producten aan.

Het Dagelijks Bestuur van de GGD verzoekt de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten om ten aanzien van de Uitgangspuntennota 2023 eventuele zienswijzen vóór 1 maart 2022 toe te zenden. De zienswijzen worden betrokken bij het opstellen van de Programmabegroting 2023 die op 12 april 2022 in concept aan de raden wordt toegezonden. Ook ten aanzien van deze concept Programmabegroting kunnen gemeenten hun zienswijzen indienen.

In de Uitgangspuntennota 2023 wordt eerst kort ingegaan op twee belangrijke algemene ontwikkelingen die grote impact hebben op het functioneren als GGD: de takendiscussie en COVID-19. Daarna komen de beleidsmatige kaders voor 2023 en de bijbehorende voorstellen die gevolgen hebben voor de inwonerbijdrage 2023, aan de orde. Als laatste geeft de GGD de algemene financiële kaders voor 2023 aan.

Voorstel
1. Kennis te nemen van de Uitgangspuntennota begroting 2023 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland.
2. Als zienswijzen in te brengen:
   - dat bij de (concept)begroting 2023 tevens de beoogde opbrengsten als gevolg van bredere samenwerking in beeld worden gebracht en dat duidelijk wordt in hoeverre deze van invloed zijn op de inwonerbijdrage;
   - dat wij verwachten dat de gevraagde financiële investeringen de komende jaren strikt beperkt blijven;
   -dat wij verwachten dat wij, bij de uitwerking van de 7 aandachtspunten, aan de voorkant worden betrokken bij de concrete invulling, voor zover deze inhoudelijk en direct relevant voor gemeenten zijn;
   - dat wij, daar waar gewenst, de dienstverlening van de GGD meer van nabij monitoren op inzet en resultaat.

Relatie met (huidig) beleid
De uitgangspuntennota blijft in lijn met de Bestuursagenda 2019 – 2023 van de GGD, ons (verlengde) beleidskader Sociaal Domein Achterhoek 2017-2020 en verschillende uitvoeringsagenda's.

Beoogd(e) effect(en)
De zienswijze, indien hiermee wordt ingestemd, leidt tot meer zicht en controle op de kosten en opbrengsten die voor 2023 worden verwacht, tot beter overleg tussen GGD en gemeenten bij de uitwerking van de 7 aandachtspunten en betere monitoring door gemeenten op inzet en resultaat in deze.

Argumenten

- *Het inhoudelijke kader gaat uit van de uitkomsten van de takendiscussie.*

De takendiscussie is op 18 november 2021 afgerond. Gemeenteraden zijn tussentijds geïnformeerd en erbij betrokken geweest. De uitgangspuntennota baseert zich allereerst op de aandachtspunten die uit deze afgeronde takendiscussie voortvloeien.

1. Beter inspelen op de vraag van gemeenten en haar inwoners door meer ruimte voor goed relatie- en projectmanagement.
2. Vanuit partnerschap meerjarige afspraken maken over niet onder de inwonerbijdrage vallende taken (zogenaamde B-taken), die een structureel karakter hebben.
3. Beter gebruik maken van data in het faciliteren van gemeenten en het wegnemen van veiligheidsrisico's.
4. Een aantrekkelijker werkgever worden voor artsen en verpleegkundigen in de sterk veranderde arbeidsmarkt o.a. door een herwaardering van functies.
5. Versterken van de bedrijfsvoering (inkoper en tijdelijke versterking P&O).
6. Beter gebruik maken van communicatie, zowel richting inwoners als gemeenten.
7. Extra aandacht voor Medische Milieukunde, gelet op o.a. de Omgevingswet en klimaatvraagstukken.

- *Het kader benadrukt het belang van preventie en domein overstijgend werken.*

COVID-19 maakt de structurele problemen in de (publieke) gezondheid en de rol van maatschappelijke oorzaken (bijv. laag inkomen, schulden, laaggeletterdheid, eenzaamheid) zichtbaar. Zij heeft het belang van preventie, en met name bij kwetsbare groepen, uitvergroot. Het Verwey-Jonker Instituut benoemt in haar advies “Versterking publieke gezondheid” van juni 2021 onder andere het belang van een integrale, langdurige, programmatische aanpak om te komen tot gezondheidswinst met aandacht voor gezondheidsachterstanden en leefstijl. Zij bepleit daarbij het versterken van de rol van de GGD in het kader van een goede infrastructuur publieke gezondheid. GGD GHOR Nederland heeft het nieuwe kabinet opgeroepen om structureel te investeren in herstel en versterking van publieke gezondheid met bijbehorende financiële middelen. Deze standpunten ondersteunen de doorontwikkeling van GGD NOG naar een robuuste organisatie.

- *COVID-19 vraagt om (blijven) inspelen op ontwikkelingen.*

De aanpak van COVID-19 wordt in 2022 vervolgd. Het is nog onduidelijk hoe deze aanpak er vanaf 2023 uit zal zien. Het is mogelijk dat de bestrijding van infectieziekten landelijk geheel anders georganiseerd wordt. De integrale gezondheidsmonitor COVID-19 van GGD en andere partijen houdt de komende vijf jaar de fysieke en mentale gezondheidseffecten van COVID-19 bij. De kosten voor de uitvoering blijven gedekt door het ministerie van VWS.

- *Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en jeugdgezondheid (JG) ontwikkelen door.*

Het RVP houdt in 2022 een HPV inhaalcampagne voor 18-26 jarigen. HPV is straks niet meer alleen voor meisjes maar ook voor jongens en wordt vanaf 10 jaar gegeven. De nieuwe leeftijdsgroep 18-26 jarigen wordt in principe vast onderdeel van het RVP vanaf 2023.
Het basistakenpakket JG wordt landelijk in 2022 geactualiseerd. Vanaf 1 januari 2015 moet er in het basispakket van de GGD structureel een aanbod worden gedaan aan jongeren vanaf 14 jaar. De kosten van JG adolescenten werden jarenlang apart gesubsidieerd. Deze worden nu na een jarenlang pleidooi door o.a. gemeente Winterswijk vanaf 2023 opgenomen in de inwonerbijdrage. Hiermee wordt de uitvoering van JG adolescenten beter geborgd als integraal onderdeel van de JG als geheel en worden de kosten evenredig verdeeld over de deelnemende gemeenten. Tegelijkertijd is afgesproken dat de subregio's vanaf 2023 zelf de invulling van de JG adolescenten kunnen vormgeven. De (ambtelijke)

gesprekken hierover zijn al begonnen. Dit doet recht aan de koersnotitie die stelt dat bij nieuwe (vormgeving van) producten een goede voorbereiding door GGD en ambtenaren nodig is alvorens er een bestuurlijk besluit wordt genomen.

Opmerkingen:
Hebben gemeenten inhoudelijk nog invloed bij de uitwerking van GGD Robuust?
Wij verwachten dat wij als gemeenten bij de uitwerking van de zeven aandachtspunten van GGD Robuust aan de voorkant worden betrokken bij de concrete invulling door de GGD, voor zover deze inhoudelijk en direct relevant voor gemeenten zijn. Daarbij geldt ook dat, daar waar gewenst, de dienstverlening van de GGD meer van nabij wordt gemonitord op inzet en resultaat. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Wat mag er van de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering verwacht worden?
De GGD verkent, mede op verzoek van het AB en in lijn met de uitkomsten van de takendiscussie, de mogelijkheden tot samenwerking met Het Service Centrum (HSC) en met de VNOG gericht op ondersteunende processen met aandacht voor kwaliteit en kostenbesparing. Het DB heeft de taak om deze ontwikkelingen nauwgezet te monitoren of de te verwachten resultaten bereikt worden.

Financiële aspecten/risico's

- *Het financieel kader gaat uit van de vastgestelde indexeringssystematiek van 21 nov. 2019.*

De GGD stelt de indexering voor de inwonerbijdrage voor 2023 op 2,63%. Dit is gebaseerd op de cijfers van het CPB in de septembercirculaire (loonvoet sector overheid en prijs overheid consumptie netto materiaal). Zij stelt de cijfers op basis van het CPB zo nodig bij als de programmabegroting 2023 wordt opgesteld.

- *Verwachte kosten GGD Robuust*

De uitwerking van de zeven aandachtspunten voortvloeiend uit de takendiscussie (GGD Robuust) zullen naar verwachting stijgen met € 565.000 per jaar. De GGD stelt voor deze voor de hele GGD regio vanaf 2023 als volgt te dekken:

Structureel
€ 340.000 verhoging inwonerbijdrage met 2,69 % in 2023;
€ 225.000 verhoging tarieven Plusproducten (deel voor rekening van derden)

Incidenteel
Incidentele kosten uit de bestemmingsreserve frictiebijdrage JGZ Apeldoorn en het kleine positieve saldo in de jaarrekening wat zich de afgelopen jaren voordeed.
Een eenmalige bijdrage van gemeenten van € 562.000 in 2023, € 363.000 in 2024 en € 242.000 in 2025.

- *Verwachte inwonerbijdrage 2023*

De indexering van de inwonerbijdrage is in de uitgangspuntennota bepaald op 2,63%.
Het aantal inwoners per gemeente is bepalend voor de inwonerbijdrage per gemeente. Het betekent Winterswijk uitgaande van 29.089 inwoners per 30 september 2021 een inwonerbijdrage voor 2023 van € 17,38:

Publieke gezondheidszorg:	€ 8,38/inwoner:	€	243.836
Jeugdgezondheidszorg:	€ 9,00/inwoner:	€	261.820
Totaal:		€	505.656

De structurele kosten voor GGD Robuust en voor de JGZ Adolescenten zijn hier *niet* in meegenomen. De GGD stelt in de nota voor deze cijfers te verwerken in de 1e en 2e begrotingswijziging van de begroting 2023. Dit is gebruikelijk bij beleidswijzigingen.

- *Verwachte extra verhoging inwonerbijdrage 2023*

De kosten van GGD Robuust en voor de JGZ Adolescenten worden voor Winterswijk geraamd op € 13.203 respectievelijk € 16.517.

De kosten van de JGZ Adolescenten zijn reeds gedekt in het gemeentefonds. Het gaat om gelden die tot op heden aan de GGD werden verstrekt in de vorm van een bijdrage. De bijbehorende verdeelsystematiek op basis van inwoneraantallen betekent voor Winterswijk zelfs een financieel voordeel van ca. € 8.000/jaar.

Inwonerbijdrage GGD NOG gemeente Winterswijk:

Inwoners 30/09/21	Publieke gezondheid	Jeugd gezondheid	Totaal	GGD NOG Robuust	JG adolescenten	TOTAAL
29.089	243.836	261.820	505.656	13.203	16.517	535.376

Incidentele kosten volgens besluit van AB 18 november 2021
De incidentele kosten voor de uitvoering van de takendiscussie worden als volgt geraamd.

Incidentele bijdrage GGD Robuust:

Inwoners 31/12/20	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
29.041	0	21.865	14.123	9.415	0	45.403

De uitgangspuntennota gaat uit van de CPB indexcijfers van september 2021. Bij het opstellen van de concept-Programmabegroting 2023 in maart 2022 worden de CPB-cijfers van december 2021 gebruikt, (die dan bekend zullen zijn) en het aantal inwoners per 31 december 2021.

De uitkomsten van de takendiscussie leiden nu tot een extra investering die noodzakelijk wordt geacht om de GGD robuust en daarmee toekomstbestendig te maken. Dit is verwerkt in de Uitgangspuntennota en wordt meegenomen in de concept-programmabegroting 2023 van de GGD. Deze effecten moeten worden meegenomen in de kadernota 2023.

Kanttekeningen:

Opbrengsten samenwerken met andere organisaties
Uit de stukken van het AB van 18 november 2021 volgt onder meer dat de GGD gaat samenwerken met andere organisaties, zoals Het Service Centrum en de NVOG, omdat dit mogelijke schaalvoordelen oplevert. Helaas geeft de GGD enkel aannames weer over de te verwachten kosten die een robuustere GGD met zich meebrengen en zijn de mogelijke opbrengsten als gevolg van samenwerkingsrelaties met andere organisaties, hierin niet meegenomen.

Leidt de takendiscussie nu geheel tot zo'n structurele verhoging van de inwonerbijdrage?
De verhoging van de inwonerbijdrage is niet volledig toe te schrijven aan het inhoudelijk kader "GGD Robuust". Er dient namelijk rekening gehouden te worden met een sterk toegenomen loon- en prijsindex (2,3% respectievelijk 1,5%). Ook de toevoeging en uitbreiding van het RVP (verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2022) zorgt voor een hogere inwonerbijdrage. Wij worden hiervoor door het Rijk in het gemeentefonds gecompenseerd.
Tegelijkertijd is duidelijk dat GGD Robuust een duidelijke extra investering vraagt. Wij mogen van de GGD verwachten dat de gevraagde extra financiële investeringen de komende jaren hiertoe beperkt blijven.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
De uitgangspunten voor de begroting 2023 zijn opgesteld in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet publieke gezondheid.

Aspecten van duurzaamheid
-

Communicatie/betrokkenenparagraaf
-

Vervolgprocedure/evaluatie
Uw raad kan een zienswijze indienen ten aanzien van de Uitgangspuntennota 2023. Deze zienswijze wordt betrokken bij het opstellen van de concept-Programmabegroting 2023. Het algemeen bestuur bespreekt de concept-Programmabegroting voor het jaar 2023 in zijn vergadering van 7 april 2022.

Winterswijk, 11 januari 2022

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

De secretaris, de burgemeester,

G.W. Goedmakers B.J.J. Bengevoord